

ירושלים, כ"ט תמוז, תשע"ג

7 יולי, 2013

חוזר מס'

הנדון: הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית

(הוראות ניהול בנקאי תקין XXX, 470)

מבוא

1. מתן הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית, בהלוואות או בפיקדונות לתקופה מוגבלת, אשר מתבטלת לאחר פרק זמן, גורם לערפול המחיר ללקוח, ומקשה על ביצוע השוואות וניהול משא ומתן אפקטיבי. עבור מוצרים אלו, חובות הגילוי כשלעצמן אינן מעניקות יכולת השוואה אמיתית ללקוחות, ואינן מונעות את החשש מפני ערפול מחיר המוצר.
2. באשר לכספי פיקדונות, אלו מופקדים לרוב בפיקדונות מתחדשים לתקופה קצרה, אולם בפועל מוחזקים על ידי הלקוחות למשך תקופה ארוכה (כגון פיקדון שבועי מתחדש, המוחזק לאורך תקופה של מספר חודשים ואף שנים). במקרים אלו אי מתן התוספת או הפחתה שנקבעה לתקופה הראשונה, למשך כל התקופה בה מוחזק הפיקדון בפועל, מחייב את הלקוח לשוב ולערוך משא ומתן מתחדש עם הבנק בכל מועד שינוי של הריבית או חידוש הפיקדון.
3. באשר לסוגיית התוספת או הפחתה בעת מתן הלוואה, זו הוסדרה בעבר בהלוואות לדיור, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 451 – נהלים למתן הלוואות לדיור. בהוראה זו הורחב אותו מנגנון ביחס לכל סוגי האשראי.
4. לאור האמור, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, קבעתי הוראה זו.

עיקרי ההוראה

5. בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת ההלוואה, וכן בהלוואות המבוצעות בחלקים, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית על ההלוואה, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן ההלוואה.
6. בהלוואות בריבית משתנה בהן הריבית הבסיסית היא ריבית LIBOR, רשאי התאגיד הבנקאי לקבוע מנגנון לשינוי התוספת או הפחתה שיחול במקרים קיצוניים, ובלבד שיתקיימו התנאים המפורטים בהוראה.
7. בפיקדונות בהם שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הפיקדון, וכן בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן בהתאם להוראות שנתן הלקוח מראש, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד ההפקדה.

8. מובהר כי המונח "הלוואה" בהוראה זו כולל מסגרת אשראי מאושרת בחשבון, וכן מסגרת אשראי בכרטיס חיוב, לרבות מסגרת אשראי מתגלגל (מסגרת בה נקבע מראש סכום חיוב חודשי, ויתרת הסכום העולה על הסכום שנקבע, תחויב, בתוספת ריבית, במועד מאוחר יותר). למען הסר ספק מובהר בנוסף, כי באשראי מתגלגל, "תקופת הלוואה" הנה התקופה שנקצבה למסגרת האשראי בכרטיס, ולא התקופה שנקצבה לגלגול האשראי.

תחולה

9. הוראה זו תחול על הלוואות ופיקדונות של "יחיד" ושל "עסק קטן", בהתאם להגדרה המופיעה בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח – 2008, אשר ההתקשרות עם התאגיד הבנקאי בנוגע להם בוצעה לאחר תחילתה.

10. סעיפים 16א(ב) ו-16א(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדוור" בטלים.

11. בנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 בנושא "כרטיסי חיוב", יתווסף סעיף נוסף: "הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית (XXX)".

תחילה

12. תחילתה של הוראה זו היא ביום פרסומה.

עדכון הקובץ

13. מצ"ב דפי עדכון לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד

להוציא עמוד

.....

.....

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית

1. בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת ההלוואה, וכן בהלוואות המבוצעות בחלקים, יפעל התאגיד הבנקאי כדלקמן:
- א. במועדי שינוי הריבית על ההלוואה, תחול אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן ההלוואה.
- ב. על אף האמור בסעיף א' לעיל, בהלוואות בריבית משתנה בהן הריבית הבסיסית היא ריבית LIBOR, רשאי התאגיד הבנקאי לקבוע מנגנון לשינוי התוספת או ההפחתה שיחול במקרים קיצוניים, ובלבד שיקיים את כל התנאים הבאים:
- (1) המנגנון יהיה אובייקטיבי וחיצוני לתאגיד הבנקאי;
 - (2) המנגנון יהיה בר כימות;
 - (3) המנגנון יהיה סימטרי הן לכיוון העלאת הריבית והן לכיוון הורדתה;
 - (4) התאגיד הבנקאי ייתן גילוי מלא ונאות בהסכם ההלוואה בדבר מנגנון השתנות ההפחתה או התוספת, וכן גילוי לגבי אופן השתנותו בעבר.
2. בפיקדונות בהם שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הפיקדון, וכן בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן בהתאם להוראות שנתן הלקוח מראש, יפעל התאגיד הבנקאי כדלקמן: במועדי שינוי הריבית על הפיקדון או חידוש הפיקדון תחול אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד ההפקדה.
3. בהוראה זו:
- "הלוואה" – לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון, או מסגרת אשראי בכרטיס חיוב כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב התשמ"ו – 1986.
- "ריבית בסיסית" – שיעור ריבית בסיסית (Prime Rate) או סוג ריבית ידוע כגון "ליבור" או "ריבית חשב";
4. הוראה זו תחול על הלוואות ופיקדונות, של "יחיד" ושל "עסק קטן", כהגדרתם בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
/ 13	הוראה מקורית	1	